

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Imago Primi Saecvli Societatis Iesv

Bolland, Johannes

Antverpiae, 1640

Capvt Octavvm. Societatis Iesv felicitas singularis morientium in eà
priuilegio contestata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97844](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97844)

Et rina tanta est existimatio, ut scientia omnes perditæ eorum operâ restitui posse videantur. Et, interiectis aliquibus, conuersâ ad illos quos ita extulit IESV Socios oratione suâ: *At* vos, inquit, ô inuicti & infatigabiles *Æacide*, calitus vos missos credimus, ut tam longo & funesto bello finem imponatis. Vobis, ut à Mercurio olim *Vlyssi*, diuina illa herba *moly* à Deo data est, ut tantam miserorum hominum à veneficâ illa *Circe* heresi incantatorum, & in bestias transmutorum, multitudinem pristina formæ restituatis; aliosque, quos mali illius vis nondum attigit, præseruetis. A vobis, duces fortissimi, vltimus ille ictus *Lerna*o monstro infligendus expectatur: in fatis namque est, ut, sicut *Troia* sub *Pyrrho*, sic sub vobis heresis pereat atque excindatur. Quamuis autem merita vestra & labores, non ut par est, ab omnibus excipiantur & compensentur, non tamen cessate victoriam vestram persequi, donec hostis planè prostratus & deuictus in triumphum à vobis ducatur. Nec minora, quin illustriora etiam, sunt quæ *Albertus Comes Palatinus Dux* vtriusque *Bauariæ* anno M. D. LX. scriptis ad *Iacobum Lainium* litteris consignauit in hæc verba: *Quis homo verè Christianus non gaudeat ex animo, videns perexcellens filiorum Paternitatis vestre doctrinam, vitamque laudabilem, hereticorum vires debilitatas, & pertinaciam confusam ac pudentiam? de quo merito tibi, tamquam eiusmodi filiorum Patri, congratulamur, quorum operâ vnice speramus hereses tandem extinctum, & Catholicam Religionem restitutum iri.* Annuat Deus tantorum virorum, atque adeo totius *Ecclesiæ*, voto tam pio; velitque nos (quod alios antè voluit) suæ tantum gloriæ deuotos, ad plurimorum salutem piè ac sapienter facere & docere.

item *Alberti Ducis Bauariæ.*

CAPVT OCTAVVM.

Societatis IESV felicitas singularis morientium in eâ privilegio contestata.

Multi hominum, eorum præcipuè quibus vita lentè producta per otium optabilior videtur quauis morte etiam fortunatâ, de Societatis IESV communi & quodammodo fatali infelicitate conqueruntur. Quid enim, inquiunt illi, potest in Sociorum vitâ iucundum esse vel expetendum, cuius per laborem animi, corporisque contentionem, contracta nimium spatia tam properè decurrunt? Videas in eâ complures, studiorum & virtutis exercitatione, illâ præsertim quæ Deo & Religioni subigendis motibus occupatur, exhaustos, etiam illos qui nuper & naturæ temperamento & ætatis conditione florebant. Videas exesos macie plerosque, plurimos pallore suffusos, nonnullos etiam extenuato corpufculo ver ipsum vitæ non egredi, & effectâ propemodum maturitate autumnum moribus & doloribus referre. Alij nosocomiorum & carcerum pædoribus immoriuntur: alios rapit diffusa per vrbes lues dum eâ laborantium animis medentur, infectorum corporum horrore seposito. Plurimos haurit mare, siue cum relictâ patriâ diuersa in orientem & occidentem *Indiam* exilia, vbi vbi seruandarum animarum spes affulserit, auidè sectantur; siue cum se pro Deo & Religionem certantibus in *Oceano* militibus certi periculi socios præbent,

Sociorum vita breuis & laboriosa est estimatione multorum.

cum

cum omnibus & singulis, quos non ipsâ in morte relinquunt, extrema passuros. Nec pauciores cadunt in acie, & moriuntur in campis, quò illos vel pugnâ cadentium vel morbo deficientium suprema necessitas vocat: quibus si addis complures alios, qui post dirissimas vbique quaestiones quas patiuntur causâ Fidei vel propagatæ vel defensæ, post ergastulorum squallorem, post exquisita genera tormentorum, generosè illi quidem sed miserè consumuntur; profectò intelliges esse quàm plurima, quæ angere & sollicitam habere Sociorum ætatem meritò possint, cum debeant illi tantis quotidie laboribus atteri, tot curis obrui, toties contra omnes & corporis & mentis iniurias de vitâ ipsâ dimicare. Fateor equidem, in præcipitatâ vitâ Societatis nil magnopere vnam intuenti naturam vel iucundum vel optabile videri posse; præsertim cum probè intellexerit, illis & citò, & per difficillimos casus, & quotidie esse moriendum. Sed enim si quis altiùs eleuare voluerit animum ab hac necessitate & graui opere quo perfungimur vitæ mortalis, si quis reputare secum, quantum, exacto quasi per compendium cursu naturæ, in sit Sociorum morte solatij; censebit sanè non ærumnosam, sed potius inuidendam esse eam, quam comiteretur tanta securitas, tanta felicitas consequatur. Quod cum dico, intelligi volo non solum de isto mortis genere, quo qui perfunguntur pro Deo & Religione constanter, de suâ immortalitate certi, de felicitate securi, intelligunt in portum se illicò beatitudinis infinitæ ex tempestate permodicâ & breui navigatione esse venturos; etiam alios omnes, inquam, hæc spectat oratio mea, qui in Societatem Domini IESV adscripti, homines vsque eò tuerentur in terrâ, donec (quod caput est) in assumpto semel ordine & statione constantes, iussu demum Imperatoris, id est Dei, sic è corpore decedant, vt è præsidio militari. Vultis quod intendo, clariùs expressiusque proponam? Verbo sic habete quod dico: *Hoc est hominum Societatis IESV priuilegium, vt mortuum Iesuitam obuius IESVS excipiat.* Felicem cum animum, qui è suo, quo depressus erat atque demersus, corpore mortali, in immortalem sinum Domini IESV beatamque mentem securus effunditur! Qui ita vixit, diu viuet; ita qui moritur, numquam est ille moriturus. At perculerit fortassè non neminem hæc sententia mea, liberè nimis & quodam velut oraculo dicta. Sanè nec mea illa, nec oraculo est expressa; & tamen habet aliquid oraculo simile, & plus quàm meum. Teresa de IESV (ille ductus à Carmelo fons & origo defæcatissimæ sanctitatis, in quo velut in speculo resplenduerunt ostenta tam illustria, tam inuisitata de cælo; qui æterni solis igne diuino sic frequenter emicuit, vt ardere ipse & inflammare alios videretur) hæc, inquam, virgo Teresa degebat Cordubæ in Hispaniâ, eratque (quod solet) à sanctissimi Sacramenti communionem in cælum & in Deum mente suspensa. quâ in speculâ dum consistit, ecce tibi è purgantibus flammis animæ, quæ magno numero & gratulatione festiuâ ferebantur & recipiebantur in cælum. ducebat reliquas vna formosior, & hanc etiam vnam præ omnibus IESVS CHRISTVS inter angelicarum mentium ordines factus obuiam, suo dignabatur amplexu in signum beneuolentiæ singularis & amicitie sempiternæ. Hærebat virgo Teresa, hinc suauissimo recreata

non tamen
odiosa
Deum &
æterna spe-
ranti.

Priuile-
gium in
Societate
moriendum
assertum
testimo-
niis.

Visum san-
ctæ Teresie
à IESV.

Ex relatione
R. P. Cri-
stophelli anno
1616. 13.
Ianuar.

recreata spectaculo, inde non satis intellecto prodigio consternata: audeat igitur interpellare animam de posterioribus vnâ, & petere quânam ipsa forent, ac præsertim quæ ipsarum dux illa tam accepta Deo. cui ipsa breuiter: *Dux noster est, è Societate IESV frater vnus: nos duci gratulamur, cuius virtuti ac precibus debemus quod hodie liberemur. de Omnipotentis aduentu nil mirum, nil nouum; scilicet hoc est hominum Societatis IESV priuilegium, vt mortuum Iesuitam obuius IESVS excipiat.* Obierat videlicet eo ipso puncto temporis quidam Sociorum IESV Coadiutor, Cordubensis Ecclesiæ nostræ ædituus, qui annis plus minùs triginta sacro hoc perfunctus officio, vt erat sui obseruator & custos, ac pietatis Religiosæ sectator egregius, quadringentas amplius virgines (quæ ex proposito pio, diuino cultui sunt vocanturque Deuotæ) distinguebat omnes auditâ voce, sed nullam penitus earundem de facie nouerat. Equidem non video, cur iam id quod ipse sentio de Sociorum securâ & fortunatâ morte non audeam palàm dicere: quod eò certius mihi videor posse, quòd plura & euidentiora suppetunt eiusdem adstruendæ veritatis argumenta. Ego felices Societatis primitias Ioannem Hosium & Iacobum Codurium hinc abiisse arbitrer, vel cum diutiùs viuendi desiderio, vel cum difficultate moriendi; & non potius cum incredibili gaudio suauissimæ voluptatis, quos vixdum egressos è corpore, Pater Ignatius adhuc superstes intuitus est caelesti gloriâ circumfusos? Voluerit profectò palàm facere diuina benignitas, quàm facilis esset & expedita via, non heroibus tantùm illis Ignatio & Xauerio, sed quibusuis etiam immaturis Ignatij filiis, eundi in illam vitam, quæ sola vita est nominanda. Equidem effror studio videndi Socios illos, quos cum in vnum collectos regeret Balthasar Aluares, vir ille non vulgaris sanctitatis, & virtutum non lenis exactor, aliquibus etiam tum imbecillitatis humanæ casibus obnoxios esse dolens, flensque coram Domino, querebatur. Enimuerò quàm æquo & quàm securo animo necesse est eos abiisse de vitâ? nam eos omnes omnino ad æternam destinatos in sua illâ perturbatione afflictæ mentis Balthasar antè didicerat. Quid Alphonsus Rodrigues? exarserat ille aliquando desiderio videndi Socios suos quibuscum tum viuebat in terris; sed videndi in eo statu & conditione quam habituri essent olim ab æternitate suscepti: eratque illi, spem inter & metum, pronus quidem in gaudium, sed anxius tamen animus; donec is Deo adiuuante supra humana se erigens (quod sæpè faciebat) suorum ille Sociorum posteritatem, etiam eorum qui se longo intervallo secuturi essent, ita prospexit, vt intelligeret mori tantùm humanæ obnoxios illos, postquam è mortali vitâ excessissent, tum denique in cæli felicitate perpetuâ secum esse victuros. Et illustria quidem hæc; sed tamen ampliora sunt ista. Franciscum Borgiam orantem aliquando deprehenderat Marcus viri socius, & (quod rariùs animaduerterat) manantibus ex singulari lætitiâ lacrymis largè perfusum. rogat ergo causam vt promat tanti solatij; & cum vrgendi instandique non faceret finem, ita demum ex Francisco intelligit: *Scito, Marce frater* (hæc ipsa verba Borgiæ sunt cum fide transcripta) *Deum impensè amare Societatem, eique concessisse beneficium, quod olim Ordini sancti Benedicti, nimirum*

*Exempla
Hosij &
Codurij
probatum
securitas
moriendi
in Societa-
te;*

*idem ad-
struitur
reuelatio-
ne factâ
Patri Bal-
thasari
Aluares,
in eius Vita
cap. 23.
& Alpho-
so Rodri-
gues.*

rum ut trecentis primis annis nemo qui in eâ ad mortem usque perseverauerit, damnetur. O præclarum diem (exclament hîc merito Socij, non illi quidem infallibili testimonio de suâ beatitudine securi, tantis tamen siue prædictionibus siue promissis erecti in spem magnam) ô felicem conditionem, quâ in illam ego societatem hominum cœtumque me contuli, quâque ex mundi turbâ & colluione discedens, illis ego viris aggregatus sum, quorum ipse merito & virtute consequi possim, quod à propriâ sperare non audeam! O fortunatam I E S V Societatem, quæ adscriptos sibi Socios aptos æternæ felicitati vel inuenit, vel facit! De quo quidem eius tam singulari priuilegio quo minùs dubitem, facit tot tantorumque virorum tam expressa confessio: quos inter (ne cui fortè in causâ hac nostrâ exemplis ferè domesticis vti videar) vnus ex alio Religiosorum Ordine sanctissimi viri testatam morte sententiam præterire non debeo. decumbebat ille grauitè ex morbo, & propè iam aberat à morte, sui tamen compos & potens: eratque iam eo loci ac temporis, in quo, commonstrante præsertim Domino, ipsa veritas & videtur clariùs, & liberiùs indicatur. Iubet itaque, cum priùs aliquantulum immotus animo velut libero prospexisset æterna, vocari ad se Barcinonensis Proregis Confessarium P. Matreziùm, è Societate I E S V Religiosum Sacerdotem, quem properè aduolantem, vt fieri assolet in necessitate supremâ, & vixdum ingressum in conclaue decumbentis, æger ipse magnâ alacrique voce quasi gratulabundus aggreditur: Felicem te, inquit, ô Pater, cui contigit Socium esse eius Ordinis, in quo quicumque decedit, vitâ fruitur sempiternâ! Hæc mihi iam nunc Deus ostendit, hæc palam omnibus nuntiare mandauit. Hærebat hîc noster admiratione defixus: cumque tam singulare visum, prohibente verecundiâ, non auderet admittere, & parem minimùm felicitatem datam auguraretur ipsius ægri Instituto, quod erat rigidissimæ etiam tum & incorruptissimæ disciplinæ; addidit ægrotus, dixitque cum gemitu, seruari quidem ex suo Ordine quàm plurimos, sed non omnes; ipsius autem Societatis omnes omnino ac singulos, ad mortem usque in eâ si constiterint, esse seruandos. Cuinam ergo Sociorum hisce cogitationibus imbuto, ac tantâ spe nixo, vitâ suâ, quantumuis molesta ac breuis, possit esse non iucunda? quis non se consoletur tot tantisque periculis mortalitatis expositum, reputans ipse se cum iis quos eiusdem vitæ Socios vel præmiserit abeuntes in cælum, vel olim secururos post se relinquit in terrâ, semper & feliciter esse victurum. Quòd si in hoc ego erro (nec enim fide constat aliâ quàm humanâ) quòd animos Sociorum beatos fore confidam; libenter erro: dum tamen hic error, quo delector atque sustentor, magis excitet ad virtutem. Occurret aliquando (& ad hanc vtinam perueniamus!) dies æterna, in quâ, quæ ex aliis iam audiuius, re experti probare possimus.